

«МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ - ҰЛТ ТІРЕГІ»

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ – ҰЛТ ҰСТАЗЫ

АҒАРТУШЫ · ҒАЛЫМ · АҚЫН · ПУБЛИЦИСТ · ҚОҒАМ ҚАЙРАТКЕРІ

Ахмет Байтұрсынұлы 1872 жылы 5 қыркүйекте қазіргі Қостанай облысы аумағында дүниеге келген. Білім алып, еңбек жолын ұстаздықтан бастаған ол халықтың болашағы ең алдымен білім мен сауаттылыққа байланысты екенін терең түсінді. Сондықтан өмірінің маңызды бөлігін қазақ балаларына білім беру, мектептер ашу, оқу құралдарын дайындау және халықтың сауатын көтеру ісіне арнады.

Ол қазақ тіл білімінің негізін қалаушылардың бірі болды. Қазақ тілінің дыбыстық, грамматикалық құрылымын зерттеп, оны ғылыми жүйеге түсірді. Қазақ балаларының ана тілінде сауат ашуына арналған «Әліппе», «Оқу құралы», «Тіл-құрал» сияқты маңызды еңбектер жазды. Сонымен қатар қазақ жазуын жетілдіріп, ұлттық әліпбидің қалыптасуына үлкен еңбек сіңірді.

ҰЛТТЫҚ МҰРА

Ахмет Байтұрсынұлының еңбектері тіл, әдебиет, оқу-ағарту және ұлттық жазу салаларын қамтиды.

БАСТЫ МҰРАТЫ

Халықтың сауатын ашу, ана тілінде білім беру және ұлттық сананы сақтау.

ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІНІН НЕГІЗІН ҚАЛАУШЫ

Ахмет Байтұрсынұлы қазақ тілін ғылыми тұрғыдан жан-жақты зерттеген ғалым болды. Ол қазақ тілінің дыбыстық және грамматикалық құрылымын жүйеледі. Оның еңбектері қазақ тіл білімінің қалыптасуына негіз болды.

ҒАЛЫМ ҚАЗАҚ БАЛАЛАРЫНЫҢ АНА ТІЛІНДЕ САУАТ АШУЫНА ЕРЕКШЕ МӘН БЕРДІ. ОСЫ МАҚСАТТА «ӘЛІППЕ», «ОҚУ ҚҰРАЛЫ», «ТІЛ-ҚҰРАЛ» СИЯҚТЫ ЕҢБЕКТЕР ЖАЗДЫ. БҰЛ КІТАПТАР ҚАЗАҚ МЕКТЕПТЕРІНДЕГІ БІЛІМ БЕРУ ІСІНЕ ҮЛКЕН ӨЗГЕРІС ӘКЕЛДІ.

Ахмет Байтұрсынұлы көптеген тілдік терминдерді қазақша қалыптастырды. Зат есім, сын есім, етістік, бастауыш, баяндауыш сияқты атаулар оның ғылыми жүйесінде орнықты. Бұл терминдердің көпшілігі бүгінгі күнге дейін қолданылады.

ОЛ ҚАЗАҚ ЖАЗУЫН ЖЕТІЛДІРУ БАҒЫТЫНДА ДА МАҢЫЗДЫ ЖҰМЫС АТҚАРДЫ. АРАБ ГРАФИКАСЫН ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ ДЫБЫСТЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНЕ БЕЙІМДЕДІ. БҰЛ ХАЛЫҚТЫҢ АНА ТІЛІНДЕ САУАТ АШУЫН ЖЕҢІЛДЕТУГЕ МҮМКІНДІК БЕРДІ.

Ахмет Байтұрсынұлы тілді халықтың ең басты рухани құндылығы деп білді. Ол қазақ тілінің сақталуы мен дамуы үшін бүкіл өмірін еңбекке арнады. Сондықтан оның есімі қазақ тілі тарихымен тығыз байланысты.

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫНЫҢ АҒАРТУШЫЛЫҚ МҰРАСЫ

1.

Ахмет Байтұрсынұлы халықтың дамуы үшін білімнің маңызы зор екенін терең түсінді. Ол балалардың ана тілінде сапалы білім алуын қолдап, қазақ мектептеріне арналған оқу құралдарын дайындады. Оның еңбектері халықтың сауатын ашуға және білімге деген қызығушылығын арттыруға үлкен ықпал етті.

2.

Ахмет Байтұрсынұлы білімді ел дамуының негізгі күші деп санады. Ол халықты ғылымға, өнерге және мәдениетке ұмтылуға шақырып, әсіресе жас ұрпақтың тәрбиесіне ерекше мән берді. Оның ағартушылық мұрасы бүгінгі күні де маңызын жоғалтпай, халқымыздың құнды рухани қазынасы болып қала береді.

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ ТІЛ ТУРАЛЫ

«Тілі жоғалған жұрттың өзі де жоғалады» деген сөз Ахмет Байтұрсынұлының тілге деген көзқарасын айқын көрсетеді. Ол ана тілін ұлттың өмір сүруінің негізгі шарты деп санады. Тіл арқылы халық өзінің ұлттық болмысын сақтайды.

Ана тілі – әр адамның туған халқының рухани мұрасымен байланысын қамтамасыз етеді. Оның бойында халықтың тарихы, салт-дәстүрі мен дүниетанымы сақталады. Сондықтан тілді сақтау – мәдени мұраны сақтау деген сөз.

Ахмет Байтұрсынұлы қазақ тілінің болашағына ерекше алаңдады. Ол халықтың өз ана тілінде білім алып, еркін сөйлеуін қалады. Осы мақсатта қазақ тіліне арналған ғылыми еңбектер мен оқулықтар жазды.

Тіл ұрпақ пен ұрпақты байланыстыратын рухани көпір болып саналады. Біз ата-бабамыздан қалған тарих пен мәдениетті тіл арқылы танып білеміз. Сол құндылықтарды келесі ұрпаққа да ана тіліміз арқылы жеткіземіз.

Сондықтан Ахмет Байтұрсынұлының тіл туралы ойлары бүгін де маңызды. Ана тілін құрметтеу – өзінің тарихы мен мәдениетін құрметтеу. Тілімізді сақтау және дамыту – баршамызға ортақ міндет.

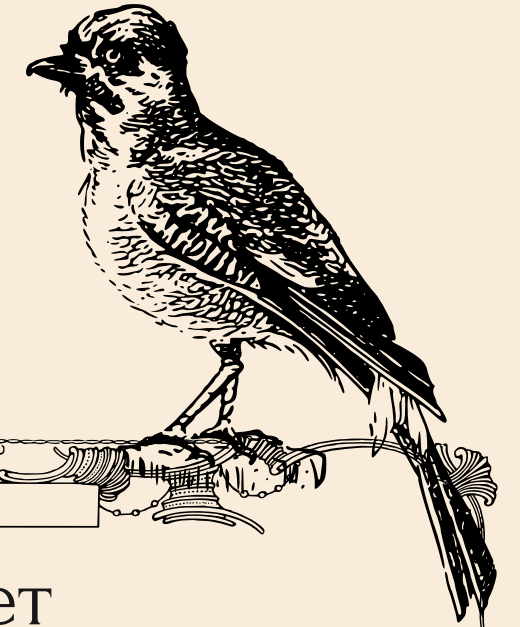
ҰЛТ ПЕН ТІЛ

Ахмет Байтұрсынұлы: «Ұлттың сақталуына да, жоғалуына да себеп болатын нәрсенің ең қуаттысы – тіл» деп айтқан. Бұл сөз тілдің ұлт өміріндегі ерекше орнын көрсетеді. Тіл арқылы халық өзінің тарихын, мәдениетін және ұлттық болмысын сақтайды.

Тіл – халықтың ғасырлар бойы қалыптасқан рухани қазынасы. Ана тілі арқылы ұрпақ ата-бабасының дүниетанымын, салт-дәстүрін және мәдени мұрасын танып біледі. Сондықтан тілді сақтау – ұлттық құндылықтарды сақтаудың маңызды жолы.

Ахмет Байтұрсынұлының тіл туралы өсиеті бүгінгі ұрпақ үшін үлкен аманат. Ана тілінде еркін сөйлеп, оны күнделікті өмірде қолдану тілдің болашағына ықпал етеді. Тілді құрметтеу – ұлтты, тарихты және мәдениетті құрметтеу.

5 ҚЫРКҮЙЕК – ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ ТІЛДЕРІ КҮНІ

Ахмет Байтұрсынұлы:
«Ұлттың сақталуына да,
жоғалуына да себеп
болатын нәрсенің ең
қуаттысы – тіл» деп
айтқан. Бұл сөз тілдің
ұлт өміріндегі ерекше
орнын көрсетеді. Тіл
арқылы халық өзінің
тарихын, мәдениетін
және ұлттық болмысын
сақтайды.

Тіл – халықтың ғасырлар
бойы қалыптасқан
рухани қазынасы. Ана
тілі арқылы ұрпақ ата-
бабасының
дүниетанымын, салт-
дәстүрін және мәдени
мұрасын танып біледі.
Сондықтан тілді сақтау –
ұлттық құндылықтарды
сақтаудың маңызды жол

Ахмет
Байтұрсынұлының тіл
туралы өсиеті бүгінгі
ұрпақ үшін үлкен
аманат. Ана тілінде еркін
сөйлеп, оны күнделікті
өмірде қолдану тілдің
болашағына ықпал
етеді. Тілді құрметтеу –
ұлтты, тарихты және
мәдениетті құрметтеу.

Тіл ұлттың мәңгілік мұрасы

Ахмет Байтұрсынұлының өмірі мен еңбегі қазақ тілімен тығыз байланысты. Ол ана тілін ұлттың рухы, халықтың болмысын сақтайтын ең маңызды құндылық деп білді. Ұлт ұстазының тіл туралы өсиеттері бүгінгі ұрпақ үшін де маңызын жоғалтқан жоқ.

Тіл – халықтың тарихын, мәдениетін және салт-дәстүрін ұрпақтан ұрпаққа жеткізетін асыл мұра. Ана тілімізді құрметтеу, оны таза сақтау және күнделікті өмірде қолдану – әрқайсымыздың міндетіміз.

Тілге деген құрмет – елге, тарихқа және болашаққа деген құрмет.

«ТІЛІ ЖОҒАЛҒАН ЖҰРТТЫҢ ӨЗІ ДЕ ЖОҒАЛАДЫ»

Ахмет Байтұрсынұлы